

Santa Cecília, una festa 'votada' i gairebé oblidada

JORDI CURCÓ I PUEYO
HISTORIADOR I PERIODISTA



Avui 22 de novembre se celebra la festa de Santa Cecília, patrona universal de la música i a Lleida patrona de la Paeria i de la Guàrdia Urbana. Una data i una festa que evoca un dels capítols més interessants de la nostra història, que molts ignoren i altres potser han oblidat. És aquesta la raó que m'empeny a recordar aquella verge i màrtir romana del segle III i el setge que porta el seu nom.

Cal situar-nos al 12 de maig de 1642, en plena Guerra dels Segadors, quan l'exèrcit francès comandat per Enric Lorena, comte d'Arcour, assetjà Lleida amb 9.000 homes d'infanteria, 3.000 de cavalleria i 22 peces d'artilleria. La ciutat va ser defensada pel general portuguès Gregorio de Brito, amb tropes castellanques, portugueses, irlandeses i soldats de la mateixa ciutat, uns 4.400 homes, que respongueren amb una ferotge defensa. Els lleidatans patiren molta fam, *el setge de la fam* l'anomenaren, provocant molts morts.

Arribat el 4 d'octubre, Brito feu obrir les portes de les muralles i manà els paers que fessin sortir tots els que no eren útils per la lluita: vells, dones i infants. Els paers no obeïren l'ordre, però tot i això van marxar unes 300 persones, dels prop de 3.000 habitants que tenia Lleida aleshores. El setge durà fins la nit de Santa Cecília (21 de novembre de 1646). Quan ja els francesos veïen la victòria segura i en el moment que els canonges reunits a la Seu en l'ofici coral, cantaven les vespres implorant la seva protecció per l'alliberament de la ciutat, l'exèrcit felipista, comandat pel marquès de Leganés arribà a les portes de Lleida i obligà Harcourt a retirar-se, ocasionant a l'invasor 400 baixes i 2.000 ferits, a més de perdre tota la pólvora i 22 canons. L'endemà, entrà triomfant en nom de Felip IV a una ciutat desfeta, on de les seves 2.000 cases, solament 200 restaren en peu.

Els lleidatans van veure la mà intercessora de la santa en l'alliberament i el 3 de desembre el Consell General de la Paeria, acordà

fer el *Vot* de: "...celebrar i venerar la festa de dita gloriosa i benaurada Santa Cecília, desde ara com prenen aquella especial patrona, advocada y protectora nostra y de la Ciutat". Així és com, amb fidelitat a la tradició, els actuals paers renovaran a 2/4 de 12 d'aquest matí el *Vot*, assistint en corporació a l'Ofici que en honor de la Santa se celebrarà a la Catedral Nova, al final del qual es cantarà un *Tedèum*, complint així el que prescriu el *Vot*. La

memòria del Setge de Santa Cecília i dels seus protagonistes, és molt present a la nostra ciutat. Així, el general que va defensar-la, el portuguès Brito té dedicat un carrer al barri de l'avinguda del Segre. A Cappont un carrer, porta el nom de Marquès de Leganés, qui comandava les tropes felipistes i un altre de paral·lel

com a capellà de l'exèrcit del Marquès de Leganés, quedant-se per un temps a la ciutat com a professor de Teologia Moral a l'Estudi General. Li fou dedicat aquest racó per ser l'indret on se suposa s'asseia a escriure i meditar. A tocar de la glorieta, la Paeria va inaugurar el 26 de març de 2011 el Parc Santa Cecília

en record dels tres setges que patí la ciutat durant la Guerra dels Segadors. Cinc entitats i institucions encapçalades per la Paeria, la tenen com a Patrona. La festejava l'AVV de l'Avinguda del Segre, avui incorporada a l'AVV Noguera-Estació-Segre. Per aquest motiu en l'església dels frarets d'aquest barri, s'hi venera des de l'any 1986 una imatge de la Santa procedent de l'església de l'antiga Llar de Sant Josep. També és patrona del Club de Jubilats del barri de Cappont, que fins i tot porta el seu nom.

Com a Patrona de la música, ho és del Conservatori, dels músics i cantaires. També de la Banda Municipal, que la celebra organitzant cada any a l'Auditori el tradicional Concert de Santa Cecília. I la Paeria, quan va instituir fa 35 anys el Premi d'Assaig Josep Vallverdú, va considerar oportú celebrar l'acte de concessió a l'entorn de la seva festa. Recordo que el regidor de Cultura del primer ajuntament democràtic Jaume Magre, pensà anomenar a aquesta festa literària *Nit de Santa Cecília*, emulant la *Nit de Santa Llúcia* on es fa lliurament dels premis més rellevants de les lletres catalanes. Crec que hagués estat tot un encert.

Però és en el cos de la Guàrdia Urbana, on Santa Cecília conserva encara singular rellevància. Tot va començar el 13 de novembre de 1948, fa 70 anys, quan la Comissió Permanent de la Paeria aprovà la petició presentada pel cap de la Guàrdia Urbana Fernando Puertas, per tal de proclamar-la patrona del cos i ratificat el 24 de novembre, en un Ple presidit per l'alcalde Víctor Hellín. Posteriorment, l'any 1962 els urbanos patrocinaren la dedicació d'un retaule en honor de Santa Cecília a la Catedral Nova, executat extraordinàriament

pel desaparegut escultor Jaume Perelló i inaugurat el dia de la Patrona d'aquell any.

Santa Cecília serà evocada avui en els actes oficials que se celebrin, però ho és permanentment en els carrers, espais, entitats i institucions que la tenen com a Patrona; alhora que ens convida transcorreguts 317 anys, a fer memòria d'un dels episodis més rellevants de la història de Lleida.



FOTO: Xavier Vivó / Urbanos entrant la imatge de Santa Cecília a la Catedral, el 21 de novembre de 1962

als Camps Elisis és dedicat a Santa Cecília, que a la vegada dona nom a un dels més antics departaments del cementiri, ara polèmic pel seu anunciat enderroc.

A l'ombra de Sant Martí Vell i de les restes de les antigues muralles de la ciutat, hi trobem la Glorieta de Baltasar Gracián evocant el jesuïta i escriptor aragonès del Segle d'Or, autor d'El Críticón. Nascut el 1619, tenia 28 anys quan va venir a Lleida

Cinc entitats la tenen per patrona i indrets de la ciutat evocuen el setge que va acabar el 21 de novembre del 1646

La Paeria va inaugurar el 26 de març del 2011 el Parc Santa Cecília a la glorieta en record dels tres setges que patí la ciutat

Santa Cecília és la patrona de la Guàrdia Urbana i és en aquest cos on conserva encara una rellevància molt singular